

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005
Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 14/7056

Dato: 15. mai 2015

HØRING – endring i utlendingsloven og utlendingsforskriften – hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse mv. – Endringer i statsborgerloven

Vi viser til Justis- og politidepartementets høringsbrev av 27.3. 2015 og takker for anledningen til å gi kommentarer.

Bakgrunn for høringsuttalelsen

Gjennom over 25 år med arbeid innen asyl- og flyktningefeltet, har vi erfart at lang ventetid i en vanskelig og sårbar livssituasjon, gir negative utslag som depresjoner og fysisk nedbryting. I tillegg er lang ventetid integreringshemmende. Ventetidens negative virkning er også dokumentert, i Jan-Paul Brekke sin rapport «Livet på vent¹».

Nedenfor sammenfattes innspill til endringene i utlendingslov om hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse, som deretter kommenteres i henhold til punkt 4.1, 4.2 og 4.4.

Våre overordnede innspill til høringen er:

- Botiden som kreves for å gå fra midlertidig opphold til permanent opphold bør ikke økes.
- § 37 punkt e) bør fjernes fra utlendingsloven. I dag lyder lovens § 37 «Opphør og tilbakekall av oppholdstillatelse etter § 28 eller § 34» punkt e) slik: «Utlendingen ikke lenger kan nekte å nyte godt av beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av, fordi de forholdene som førte til at

---

¹ (2004:010) Oslo: Institutt for samfunnsforskning (2004)

utlendingen ble anerkjent som flyktning etter § 28 eller fikk beskyttelse etter § 34, ikke lenger er til stede».

- Alle som får midlertidig opphold med bakgrunn i familiegjenforening må få både rettighet og plikt til deltakelse i introduksjonsprogrammet.
- Informasjonsmaterialet om familiegjenforening og rettigheter må tilrettelegges med tanke på kjønns- og kultursensitivitet. I tillegg må informasjonen være lett tilgjengelig for den enkelte. Å gi informasjon via trossamfunn, ambassader, konsulater og offentlige institusjoner vil gjøre det enklere å få informasjonen ut til alle.

4.1.

Botidskravet:

Det er beklagelig at Departementet ønsker å heve botiden fra tre til fem år før varig tillatelse om opphold gis. Dette rammer både de som er kommet for familiegjenforening og for utlendinger som allerede har fått anerkjent sitt behov for beskyttelse etter utlendingsloven § 28 (beskyttelse) og § 34 (kollektiv beskyttelse). Vi anser også femårs kravet som urimelig med tanke på at beskyttelsen allerede er innvilget. En flyktning som gis beskyttelse etter § 28 og § 34 har en tung historie bak seg og har naturlig nok et stort behov for trygghet og forutsigbarhet.

Norsk Folkehjelp merker seg at Departementet blant annet begrunner en økning i botidskravet fra 3 til 5 år, med «myndighetenes mulighet til kontroll med at utlendingen ikke har fått opphold i Norge på et fiktivt grunnlag, for eksempel proforma ekteskap». Viktigheten av å motvirke proforma ekteskap må ikke overskygge behovet for forutsigbarhet til utlendingene med beskyttelsesbehov. I tillegg vil en slik bestemmelse medføre mer usikkerhet med tanke på familiegjenforening.

Dagens lovverk sikrer i stor nok grad myndighetenes mulighet til å regulere og kontrollere innvandring. Innskjerpingen fra myndighetene side om en økning i antall år fra midlertidig opphold til permanent opphold gis vil i begrenset grad styrke kontrollen, men vil ha store konsekvenser for innvandreres integrering i riket. En øking i botidskravet kan derfor ikke sees som forholdsmessig med tanke på behovet for regulering og kontroll.

4.2.

Kollektiv beskyttelse etter paragraf 34

Slik det er i dag får flyktninger som har fått kollektiv beskyttelse mulighet til å få permanent oppholdstillatelse etter først 4 år jf. ul. § 34 jf. uf. § 11-1.

Dagens praksis fungerer slik at en utlending som omfattes av massefluktsituasjonen og dermed får innvilget krav på beskyttelse etter prinsippet om kollektiv beskyttelse, nærmest automatisk vil få videreført oppholdstillatelsen. Når behovet for beskyttelse er anerkjent kan man starte etableringen av et nytt liv i visshet om at man nå er kommet i trygghet. En forlengelse av botidskravet for permanent oppholdstillatelse fra 4 år til 6 år vil ytterligere svekke flyktingens vern. Dette kan føre til en situasjon hvor flyktingers behov for beskyttelse vurderes årlig og en endelig avgjørelse tas etter først seks år, og at det derfor i praksis oppleves at man lever på vent i en vesentlig lang periode.

Krigsflyktninger er i en særlig sårbar situasjon når det gjelder behov for stabilitet og trygghet. Mange sliter daglig med gjenopplevelser etter tortur og krig, omfattende tap og ekstreme traumeopplevelser. En situasjon preget av uvisshet og manglende oversikt forsterker disse følelsene². Derimot kan en anerkjennelse av behov for beskyttelse gjøre det enklere å slå seg til ro fordi det gir dem den tryggheten de har søkt, og muligheter til en annen livssituasjon. I høringsnotatet fremgår det at forslaget vil ha liten praktisk betydning, da det i de senere år ikke er gitt tillatelse etter § 34.

Ved en praktisering av § 34 punkt e) vil asylsøkeren etter disse fem årene kunne bli sendt tilbake til sitt opprinnelsesland hvis vilkårene ikke lenger er til sted for beskyttelse (jfr. § 37 e). UDI sier det er helt uvanlig å benytte seg av denne paragrafen, og at den betegnes som en sovende paragraf. I de aller fleste tilfeller vil flyktninger, slik loven følges i dag, gis permanent opphold etter tre år, hvis ikke asylsøkeren har begått alvorlige kriminelle handlinger.

Norsk Folkehjelp ser ingen grunn til at en sovende paragraf fremdeles skal stå som en trussel for hvorvidt permanent opphold innvilges og foreslår derfor å fjern § 37 punkt e).

---

² http://www.psykologtidsskriftet.no/index.php?seks_id=5746&a=3

4.4.

Utlending som utsettes for mishandling i samlivsforholdet

I høringsbrevet bes det særskilt om innspill knyttet til hvilken betydning et hevet botidskrav vil kunne ha for personer som opplever mishandling i samlivsforholdet.

Norsk Folkehjelp mener at botidskravet for å gå fra midlertidig opphold til permanent opphold vil kunne føre til at flere utledninger vil bli tvunget til å bli i et mishandlingsforhold mot deres vilje.

Norsk Folkehjelp mener videre at utlendinger som får midlertidig opphold med bakgrunn i familiegjenforening, må få både rettighet og plikt til deltakelse i introduksjonsprogrammet. Dette vil gi utlendingen en nødvendig selvstendighet og kunnskap om det norske systemet.

Det er langt flere kvinner enn menn som kommer til Norge på grunnlag av familiegjenforening med sin ektefelle. En del av disse kvinnene er utsatt for mishandling i samlivsforholdet. Utfordringen her er at mange kvinner ikke kjenner denne rettighetene og kan dermed bli værende i et voldelig forhold. Kvinner rammes annerledes enn menn fordi de er mer sårbare i relasjonen og dermed lettere utsatt for fysisk og psykisk vold. Deres oppholdstillatelse er knyttet til ekteskapet, og etter dagens lovgivning betinget av at ekteskapet må vare i minst 3 år. Det finnes en unntaksbestemmelse etter lovens § 53 første ledd bokstav b, som kan gi kvinnen en mulighet til få opphold på selvstendig grunnlag. Det forutsettes at kvinnen fremmer en søknad og kan bevise at hun blir mishandlet i ekteskapet. Bevisbyrden ligger på kvinnen, og det kan være vanskelig å bevise volden. Det antas dermed at mange kvinner unnlater å søke selv om de kjenner til sine rettigheter.

Norsk Folkehjelp mener derfor Informasjonen som blir gitt bør tilrettelegges på en slik måte at kvinner med en annen kulturbakgrunn har forutsetning for å forstå sine rettigheter.

Det er viktig at myndigheten tar på alvor den maktubalansen som finnes i forhold der den ene samlivspartneren er prisgitt den andre i forholdet for å beholde oppholdstillatelsen. Mange har lite kunnskap om hvor de skal henvende seg når volden rammer. Informasjon om rettigheter er sterkt begrenset. Dette gjør at det er vanskelig for kvinner å vite

---

hvordan de skal forholde seg i voldelige forhold. Det å søke informasjon og hjelp er i tillegg forbundet med frykt. Frykten er gjerne knyttet til redsel for represalier fra partner eller for ikke å bli trodd av norske myndigheter og dermed miste oppholdet i landet.

For nærmere informasjon og/-eller utdyping av kommentarene, ta gjerne kontakt med Inger Sylvia Johannesson, telefon: 982 29 537 – eller e-post: isj@npaid.org

Med vennlig hilsen

NORSK FOLKEHJELP

Liv Tørres

Generalsekretær

Norsk Folkehjelp
